

Folketinget vil afskaffe kvalitet i oversættelse

Folketingets partier har indgået "Aftale om en vækstpakke 2014" i den hensigt at:

- nedbringe omkostningerne for danske virksomheder
- fjerne unødigt bureaukrati og regler, der bremser mulighederne for vækst og ekspansion
- modernisere en række mindre serviceerhverv gennem øget konkurrence for at skabe lavere priser for virksomheder og forbrugere.

Som en del af denne pakke vil man fjerne statsautorisation af translatører og tolke, hvilket vi står helt uforstående over for af en lang række grunde. Vi kan blandt andet nævne nedenstående punkter.

Faldende omkostninger til oversættelse er en realitet i dag

Omkostningerne til oversættelse er i faldet med ca. 40 % inden for de sidste 10 år ifølge en undersøgelse udarbejdet af fagforeningen Kommunikation og Sprog i foråret 2014 ([KOM marts/2014 s. 10ff](#)).

Erhvervet som oversætter og tolk er frit

Alle kan uanset uddannelse fungere som **oversætter**, hvorimod en **translatør** er udnævnt af Erhvervsstyrelsen på basis af sin sproglige uddannelse, der er specifikt målrettet mod erhvervslivets behov. Autorisationen indeholder således en implicit garanti for kvaliteten. Forskellen består i, at en translatør kan bekræfte oversættelser, hvorved oversættelsen har samme juridiske gyldighed som originalen. Det må en oversætter ikke. Hvor oversætteren og translatøren varetager skriftlig oversættelse, oversætter en **tolk** udelukkende mundtligt, og at kalde sig tolk er ligeledes åbent for alle. For tolke gælder dog også samme skelnen som for oversættere og translatører, at den autoriserede tolk har en fagspecifik viden qua sin uddannelse, hvorimod øvrige tolke i værste fald er helt uden sproglig uddannelse.

Erhvervslivet benytter primært oversættere – ikke translatører

Langt den største del af erhvervslivets oversættelser kræver ikke bekræftelse, da bekræftet oversættelse primært kræves af juridiske dokumenter i forbindelse med retssager eller visse dokumenter inden for finanssektoren. Almindelige oversættelser udføres af både translatører og oversættere. Erhvervslivet har f.eks. primært behov for **bekræftede oversættelser** i forbindelse med låntagning i udlandet eller oprettelse af selskaber i andet land. Dette gælder også firmaer, der ønsker at etablere sig i Danmark. En bekræftet oversættelse udføres nemt og enkelt bare ved translatørens medvirken. Hvis autorisationen afskaffes, vil det blive langt vanskeligere og mere bureaukratisk at opfylde både danske og udenlandske krav om bekræftede oversættelser, hvilket ses i lande uden autorisationsordning. Her kræver en bekræftet oversættelse typisk besøg hos en notar, hvilket ikke gør processen mindre bureaukratisk eller tilgængelig.

Retssikkerhed - i strid med Retsplejeloven

Retsplejelovens § 149 lægger op til anvendelse af statsautoriserede translatører og tolke ([Tolkning og oversættelse i retssager](#)). Det kan ikke lade sig gøre, hvis statsautorisationen afskaffes. Ligeledes skal afhøringer af personer, der ikke behersker dansk, ifølge loven så vidt muligt ske ved hjælp af en tolk.

Retssikkerhed – i strid med Menneskerettighedskonventionen

Det samme krav om retssikkerhed stilles af Menneskerettighedskonventionens artikel 6, stk. 3, litra e. Som svar på en høring i forbindelse med indførelsen af Servicedirektivet udtalte Justitsministeriet, at "*Justitsministeriet finder ikke, at lov om translatører og tolke bør ophæves, uden at det samtidig er sikret, at hensynene, der varetages i retsplejelovens § 149 og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 6, stk. 3, litra e, sikres på anden måde*" ([Høringsvar 2008](#)).

Overholdelse af Servicedirektivet

Servicedirektivet (2006/123/EF) kapitel II opererer med begrebet **bekræftede oversættelser**. Hvis lov om translatører og tolke bliver ophævet, er Danmark ude af stand til at opfylde dette krav til og fra dansk. Det fremgår tydeligt af direktivet, at hensigten er, at bekræftede oversættelser kun anvendes i begrænset omfang, hvilket da også er tilfældet i virkeligheden.

Danske Translatører

Retten til oversættelse og tolkning i kriminalsager - Direktiv 2010/64/EU

Dette direktiv omhandler retten til oversættelse og tolkning i kriminalsager og er ved at være implementeret i de fleste EU-lande. Ifølge direktivet skal der klart stilles skærpede krav til tolkning og oversættelse af hensyn til retssikkerheden. Danmark har endnu ikke tiltrådt direktivet på grund af det danske retsforbehold, men det kommer formentlig til at ske på et tidspunkt. Hvis Danmark afskaffer autorisationen nu, skal den ved tiltrædelse af direktivet indføres igen med mulighed for fornøden uddannelse, hvor det er langt enklere at fastholde den eksisterende ordning.

Alternativ til ordning til udfærdigelse af bekræftede oversættelser

Når der i lande uden autorisationsordning skal udfærdiges en bekræftet oversættelse (f.eks. Rusland), skal oversætteren med oversættelsen i udskrift personligt omkring en notar, som bekræfter oversætterens underskrift på oversættelsen. Dette sikrer udelukkende, at vedkommende skriver under på at have udfærdiget oversættelsen, men sikrer ikke oversætterens kvalifikationer og heller ikke oversættelsens rigtighed. Denne fremgangsmåde er langt mere tidskrævende end den danske ordning i dag, hvor translatøren ved sit stempel og sin underskrift alene klarer dette, hvorefter oversættelsen er klar til brug. Det vil sige, at produktionstiden ved en alternativ ordning som skitseret her vil være længere, da der skal medregnes tid til, at oversætteren kan opsøge en notar, og oversætteren skal desuden også betales for denne ekstra serviceydelse, hvilket vil gøre det dyrere for kunden.

Hvem skal fremover oversætte væsentlige juridiske og finansielle dokumenter?

Med forslaget om afskaffelse af autorisationen er Danmark i færd med at bortkaste en velfungerende, mangeårig ordning, der sikrer oversættelse af høj kvalitet og især bruges ved oversættelse af væsentlige juridiske og finansielle dokumenter. Afskaffes ordningen, kan alle og enhver uden dokumenterede sproglige kvalifikationer oversætte komplicerede dokumenter, der skal bruges i retssager eller som dokumentation i ind- og udland. Afskaffelse af ordningen vil ikke gavne dansk erhvervsliv – snarere tværtimod. Når udlandets krav om bekræftede oversættelser f.eks. i forbindelse med en virksomheds låntagning eller etablering i udlandet skal opfyldes, vil det være mere bekosteligt og tidskrævende, og opgaverne vil måske endda i stedet gå til udenlandske oversættere, hvilket heller ikke er til gavn for dansk erhvervsliv. Og man kan måske med rette stille spørgsmålet, om Danmark bevidst har lyst til at stille sig selv ringere eller mere bureaukratisk frem for at bevare et høj kvalitetssikret system, hvor man med autorisationen er garanteret en høj standard og et marked, der er gennemsigtigt for de involverede aktører.

Oversættelse er også et erhverv

Oversættelse er vel nok det mest internationale erhverv i Danmark. Oversættere, translatører og tolke tjener penge til Danmark, idet en stor del af erhvervets kunder er fra udlandet. Erhvervet er i tæt kontakt med udenlandske virksomheder, som ønsker at eksportere til Danmark og ikke mindst købe danske varer.

Garanti for kvalitet og fortrolighed ved brug af statsautoriserede translatører og tolke

Anvendelse af statsautoriserede translatører og tolke giver garanti for *oversættelse af høj kvalitet* og ikke mindst *fortrolighed*. Blandt andet fortrolighed er en ubetinget forudsætning for autorisationen.

Bortskaffer kvalifikationer i kraft af uddannelse i et land, hvor uddannelse er råstoffet

Man er med dette forslag godt i færd med at kaste årtiers viden og forskning på det sproglige område over bord og nedgradere et helt uddannelsesområde. Det virker ikke logisk i et land, der satser på uddannelse som råstof.

Derfor mener vi, forslaget om at afskaffe autorisationen for translatører og tolke skal tages af bordet. Ved at afskaffe autorisationsordningen lukkes der op for wild west-lignende tilstande på oversættelsesområdet, sådan som det kendes fra tolkeområdet, som er stærkt omdebatteret lige nu.

Yderligere oplysninger gives gerne ved henvendelse til:

Translatørforeningen
Hanne Vedel Sterndorf
Formand
mail@translatorforeningen.dk

Danske Translatører
Mette Aarslew
Formand
dt@dtfb.dk

Forbundet Kommunikation og Sprog
Per Lindegaard Hjorth
Formand
plh@kommunikationogsprog.dk